

“ISHA BULLIZUES”

i Andrea Franzosos

SKEDA 1

KAPITULLI 1-2-3

“Nuk vlen nje lek”

Fillimi i një libri (që quhet edhe incipit, domethënë fillimi, hyrja, fjalia e parë) është i rëndësishëm: mjaftojnë pak rreshta për t'u zhytur në një botë, në një atmosferë. Si fillon “Isha bullizues”

Pse, sipas teje, autori ka zgjedhur për ta filluar librin me këtë episod?

Pse, sipas teje, autori ka zgjedhur për ta filluar librin me këtë episod?

Fjalët janë të rëndësishme

1. “Nuk vlen një lek”, i thotë i ati Danielit. Dhe të njëjtin koncept e përsërit me fjalë të tjera: nuk u hyn fare në punë, zero me bisht, i paaftë.

Çfarë do të thotë nuk u hyn fare në punë?

- Diçka e ndytë, e prishur.
- Një peshë e kotë, që vetëm pengon.
- Një makineri që nuk funksionon.

Fjalët një lek, zero, zero me bisht tregojnë të gjitha një sasi matematikore. Në fakt, i ati “mat” gjithçka që Danieli bën. Me rezultatin që...

Cila prej fyerjeve që i bëhen Danielit të duket më e rënda? Pse?

2. Danieli, si shumë herë të tjera, shpreson në disa fjalë inkurajuese. Çfarë do t'i thojë një shoku apo një shoqeje, që nuk ia del mbanë në diçka?

Përcaktimi i ndjenjave

1. **SHPËTIMI:** kur një person që ka vuajtur për shumë kohë arrin ta ndryshojë rrjedhën e jetës së tij. Në libër kush është ai person që ëndërron t'ia dalë mbanë? Në ç' mënyrë?

2. **MLLEFI e PËRBUZJA:** janë dy ndjenja që provojnë prindërit e Danielit për njëri-tjetrin. Përpiqu t'i shpjegosh: njëri ka të bëjë me tërbimin/zemërimin /xhidosjen, tjetrin me gjykimin.

3. **SHKELJA:** thyerja e rregullave është një qëndrim i zakonshëm për adoleshentët. Pse, sipas teje, Danieli flet për “drithërimë të shkeljes”? Çfarë dëshiron të vërë në dukje?

Reflektim personal:

THEM GJËRA TË BUKURA

Çdo nxënës përgatit një copë letër sa 1/4 e një flete A4 dhe shkruan emrin e tij në krye, pastaj e palos atë përgjysmë. Letrat mblidhen dhe futen në një qese apo kuti. Me radhë secili merr nga një letër: lexon emrin e shokut apo të shoqes dhe shkruan diçka që i pëlqen tek ai/ajo. Fleta mbetet anonime. Në fund, fletët futen përsëri në qese apo në kuti, nxirren një nga një dhe lexohen përpara të gjithë klasës.

DEBAT: Unë **NUK JAM** i gabuar, kam bërë vetëm diçka të gabuar. I ati i Danielit nuk kufizohet që të gjykojë fatkeqësinë në futboll, por shpreh një gjykim për të birin në përgjithësi, sikur ajo gjuajtje e gabuar t'ë përkonte me krejt personin e tij (ai thotë “Ta shpif” dhe jo “Goditja jote ta shpifte”). Ndërsa është e rëndësishme që t'u japim peshën e duhur dështimeve të vogla që përjetojmë të gjithë: për shembull, një notë e keqe nuk është një gjykim për mua, por tregon se nuk e njoh aq sa duhet një argument... Është e lehtë t'i ngatërrosh këto dy gjëra, si për atë që gjykohet, ashtu edhe për atë që gjykon. Provoni të flisni për këtë gjë në klasë, të ballafaqoheni dhe të jepni shembuj konkretë.

NDJENJA:

TËRBIMI/ZEMËRIMI/XHINDOSJA

Danieli duket indiferent ndaj situatave të pakëndshme, por në realitet kjo është vetëm një maskë për të fshehur një emocion që rritet dita-ditës brenda tij: tërbimi.

“Dhe ndërkohë akumulonte zemërim pak nga pak. Një zemërim i heshtur, i ftohtë, gati për të shpërthyer”.

Komentoje këtë fjali. Pse zemërimi quhet i heshtur?

Pse i ftohtë? Si manifestohet ai?

Përveç tërbimit “të ftohtë”, ekziston edhe tërbimi “i nxehtë”: sipas teje cilat janë karakteristikat e tij?

Me çfarë ngjyrash do ta lidhje tërbimin e ftohtë?

Po tërbimin e nxehtë? Mundohu t'i paraqesësh

ato nëpërmjet një vizatimi.

Po ty, çfarë të tërbon? A përmbahesh apo shpërthen lehtë?

Kur e humb durimin, a pendohesh më vonë?

Të rriturit: PRINDËRIT

LORENCI është ai që quhet “babë padron”: përpigu ta shpjegosh këtë shprehje me disa shembuj nga jeta familjare e Danielit.

RITA është një nënë e përkushtuar dhe e dashur. Në një moment të caktuar, ajo merr një vendim që do t'i ndryshojë jetën. Cili është ky vendim? Çfarë e shtyn atë që ta marrë këtë vendim?

Pse mendon se **Danieli** nuk i sheh asnjërin prej tyre si modele për t'u ndjekur? Pse nuk i dëgjon ai ata? Çfarë nuk arrijnë t'i japin ata atij?

KUSH FSHIHET PAS NJË BULLIZUESI?

Në shkollat nëntë-vjeçare, Danieli bëhet një bullizues i vërtetë. Situata është ajo klasike e rasteve të bullizimit: ka një grup të vogël bullizuesish (Danieli dhe dy shokë klase), ka një viktimë (Xhuni, një djalë filipinas), ka tallje, kërcënime dhe më pas nga fjalët kalohet te veprimet (hedhja e ngjitesit në kokë). Siç ndodh shpesh, viktimat e bullizuesve e gjejnë veten të izoluar nga pjesa tjetër e grupit dhe, nga frika se mos mënjanoen edhe më shumë, nuk thonë asgjë. Kjo është arsyeja pse është kaq e vështirë të identifikohen rastet e bullizimit.

1. Por pse sillen në këtë mënyrë bullizuesi? Nuk është e lehtë të përgjigjesh; ajo që mund të thuhet është se bullizuesit shpesh janë të dobët të vërtetë: “maskohen” si ngacmues për të fshehur një vështirësi të tyre dhe e rrethojnë veten me “shokë” për t'u ndjerë më të fortë. Mendo për historinë e Danielit: cila është vështirësia e tij?

2. Po sikur disa shokë klase ta kishin mbrojtur Xhunin ose ta kishin bllokuar Danielin dhe shokët e tij? Si do të sillleshe në një situatë të ngjashme? A mendon se do të kishe guximin të bëje/të thojë diçka? Do t'i drejtoheshe bullizuesit, shokëve të tjerë të klasës apo viktimës?

3. A ke qenë ndonjëherë dëshmitar i ndonjë episodi bullizmi? Apo a të kanë bullizuar? A ke kërkuar ndihmë? Kujt? Përpigu ta tregosh.